

Informační dopis o ekologickém zemědělství ve střední a východní Evropě

NR 3 I

PROSINEC 2012

Milí čtenáři,

nacházíme se před důležitým rozhodnutím, jakým směrem se bude ubírat systém zásobování potravinami do budoucna. Změna klimatu již není pouze diskuzí mezi vědci, ale realitou. Týdenní sucha v létě ve Spojených státech amerických vedla k významným ztrátám úrody kukuřice a sóji. Silné deště v říjnu vedly v Argentině ke zpoždění v setí, což by nakonec mohlo mít dopad na zisky v nadcházejícím jaře. Dopad extrémního počasí byl patrný i na komoditních trzích, kde cena obilí vzrostla na 60%, a také v oblasti Sahelu v Africe, kde byl hlad. Signály stále se objevujícího problému je těžké ignorovat: Rostoucí ceny zasáhly nejvíce nejchudší, protože si nemohou koupit více jídla a neměli bychom přizpůsobit obilí pro potřebu benzínového motoru.

Christopher Stopes, předseda IFOAM EU skupiny, dodává: "Nezávislost zemědělství a přírodních zdrojů je klíčem k zajištění udržitelné potravinové soběstačnosti. To vede k naléhavosti konfrontovat výrobu potravin v EU s největšími ekologickými výzvami. Ekologické zemědělství je v této souvislosti dobře nastaveno, výzvy, jako jsou vodní hospodářství, ochrana půdy a klimatické změny, potvrzují, že existuje systémové řešení pro účinné využívání zdrojů a ochrany klimatu."

Někteří znečišťují životní prostředí více než ostatní, ale každý občan světa je spoluodpovědný za současnou situaci. Každý z nás může alespoň trochu přispět k tomu, aby byly účinky znečištění a změny klimatu sníženy. Jedním z klíčových faktorů je posun směrem k udržitelnějšímu zemědělství. Sdělme společně světu, že jsme pro zelenější budoucnost! Vysvětlujme našim rodinám, přátelům, kolegům a partnerům, proč by ekologická hnutí měla být podporována! Všichni společně to můžeme dokázat!

Užijte si náš newsletter!

Naše milí čtenáři, příznivci, kolegové a partneři, přejeme Vám úspěšný vstup do nového roku 2013!

Gatis Caics & Bernhard Jansen EkoConnect

* * * * *

Obsah:

1. SZP 2014-2020: Boj o udržitelnější zemědělství?
2. Regionalita jako prodejní argument? Celoevropská diskuze.
3. Ekologický chov nosnic
4. Organický obchod, zpracování a trh ve třech pobaltských zemích
5. Ekologické obilí z Litvy pro vývoz do severní a západní Evropy
6. Tažná zvířata – zastaralé nebo moderní?
7. Ekologické certifikace jsou v rámci Evropy propojené
8. Organic Marketing Forum 2013 s konceptem sdílení informací (*networking*) a rozšířenou výstavou
9. Nové knihy týkající se ekologického zemědělství
10. Nadcházející události

1. SZP 2014-2020: Boj o udržitelnější zemědělství?

V těchto dnech, zatímco překladatelé připravují pro čtenáře 10 jazykových verzí tohoto článku, Evropská unie rozhoduje o budoucnosti zemědělství v Evropě.

“Potřeba radikálních změn v potravinářství a zemědělství existuje napříč Evropou. Jsou zde mnohé problémy, jako je kontaminace životního prostředí, pokles biodiverzity, ztráta úrodné půdy, znečištění vody a zvířata držena ve špatných podmínkách.” Takto se k probíhající diskusi o zemědělské politice Evropské unie v příštích letech vyjádřil prezident IFOAM EU Group Christopher Stopes. Jelikož miliony hektarů evropské zemědělské půdy jsou postiženy půdní erozí, jedním z nejnaléhavějších problémů, na které reforma musí reagovat, je udržení úrodnosti půdy. Návrh společné zemědělské politiky (SZP) 2014-2020 vymezuje tři hlavní priority: konkurenceschopnost produkce potravin, udržitelnost hospodaření s přírodními zdroji a mírnění klimatických změn prostřednictvím podpory zelenějšího zemědělství a vyváženost územního rozvoje.

Dle aktuálního návrhu SZP Evropské komise by došlo k úpravě základních dotací pomocí složitě rovnice tak, aby státy, které v současnosti pobírají méně, než 90% průměru EU, pobírali více, přičemž by se rozdíl během určitého přechodného období postupně snížil o třetinu. To by znamenalo, že zemědělcům v nových členských státech EU, kteří pobírají přímé dotace nižší, než je 90% evropského průměru (např. pobaltské země, Polsko, Česká republika, Slovensko, Maďarsko, Slovinsko, Rumunsko a Bulharsko), by i nadále připadali částky značně pod úroveň evropského průměru. Některé vlády zemí střední a východní Evropy předložili Unii návrhy více rovnostářské distribuce základních dotací.

Co by to znamenalo pro ekozemědělce? Dotace pro ekologické zemědělství by stejně jako doposud spadali pod pilíř II. Ekozemědělci by navíc pobírali takzvaný “zelený komponent”, odpovídající třiceti procentům všech přímých dotací v rámci pilíře I. Konvenční zemědělci by museli splnit jistá kritéria, jako diverzifikovat plodiny (farmář by měl pěstovat alespoň 4 plodiny a podíl jednotlivých plodin na dané ploše zemědělské půdy by měl odpovídat jistým minimálním požadavkům), udržovat trvalou pastvinu (lučinu) a alespoň 7% celkové plochy zemědělské půdy by mělo mít specifické ekologické zaměření (např. okraje polí, křoví, stromy, neobdělávaná půda, krajinné prvky, biotopy, meze, zalesněná půda), aby získali nárok na tuto dotaci. Ekovýrobci by tento “ekologický bonus” získali automaticky bez dalších požadavků, jelikož jejich ekologický přínos je prokazatelný. V diskuzích zazněli i názory, že všichni konvenční zemědělci by měli splnit kritéria zeleného komponentu, než získají nárok na základní dotace. Ekozemědělství by také nabylo status samostatného konceptu v rámci programu rozvoje venkova, spíše než jen jednoho z mnoha agro-environmentálních schémat.

Jako významné opatření vůči velkokapacitnímu zemědělství omezuje návrh SZP Evropské komise podporu, kterou může každá jednotlivá farma z programu základních dotací obdržet, na 300 000 EUR ročně. Základní dotace přesahující 150 000 EUR ročně by se snižovali pomocí speciálního vzorce. Tím pádem by zbylo více prostředků k podpoře rozvoje venkova a menších iniciativ. Základní dotace by se rovnali přibližně 50% všech přímých dotací spadajících pod pilíř I. Jak již bylo zmíněno, “zelený komponent” by odpovídal 30%, přenechávajíc rozhodnutí o rozdělení zbylých zhruba 20% jednotlivým státům, které tak budou moci podpořit malozemědělce, mladé farmáře, území s náročnými zemědělskými podmínkami a podobně.

Vyjednávání o budoucnosti SZP (viz výše) mělo být již od počátku o přínosu pro evropské životní prostředí, venkovské komunity a dlouhodobou potravinovou bezpečnost. Avšak diskuze v Evropském parlamentu, které probíhají již dlouho, nejsou nakloněny ekozemědělství. Aktuální debata v době hospodářské krize se týče možných škrťů v rozpočtu EU. 14. listopadu uveřejnil prezident Evropské rady Hermann van Rompuy “kompromisní návrh” s cílem oslabit “zelený komponent” spadající pod přímé dotace SZP, jako i snížit rozpočet pro rozvoj venkova o 9.3%. Silný fond pro rozvoj venkova hraje klíčovou roli v sledování klíčových socioekonomických a environmentálních priorit EU a nesmí se stát obětí drastických rozpočtových škrťů. Lídři EU se 22.-23. listopadu shromáždili na rozpočtovém summitu EU, aby rozhodli o rozpočtu EU na období 2014-2020. Jednání se však zhroutil a kompromis nebyl nalezen.

Martin Häusling, referent pro agrární politiku strany Zelených v Evropském parlamentu, říká: “Zelení budou spolupracovat s evropskými a mezinárodními institucemi hájící udržitelné zemědělství a spravedlivé přerozdělování veřejných financí. Svými pozměňovacími návrhy se usilujeme SZP nasměrovat k ekologičtějšímu a spravedlivějšímu evropskému zemědělství.”

Isabelle Autissierová, presidentka WWF (Světového fondu pro ochranu přírody) Francie o zemědělství: “Během dalšího kola jednání musí lídři zajistit, aby farmáři obdrželi přímé dotace pouze, pokud budou zachovávat funkční ekologická opatření. To, co jsme doposud za vyjednávacím stolem viděli, je chabé. Pokračování v režimu bílých šeků pro škodlivé zemědělské praktiky je v době úsporných opatření nepřijatelné.”

O opatřeních pro příští období SZP zatím není rozhodnuto, ale zdá se, že alespoň k několika krokům vstříc udržitelnějšímu zemědělství dojde. Aktuální zprávy a rozhodnutí můžete sledovat na [stránkách WWF](#). Dalšími zdroji, ze kterých čerpal tento článek, a kde také naleznete další informace, jsou [IFOAM EU Group](#), [Organic Research Centre](#), [studie "Greening the CAP"](#), [článek "The truth behind the CAP"](#) a [článek na wikipedii](#).

Autor: Gatis Caics, EkoConnect. Překlad z angličtiny: Zuzana Hagarová

* * * * *

2. Regionalita jako prodejní argument? Celoevropská diskuze.

Regionální zboží jde v mnoha zemích na dračku. Zejména pokud jde o čerstvé potraviny, očekává spotřebitel, že mléko, vejce, ovoce, zelenina atd. nejsou dovezeny z daleka. A tento trend se neomezuje pouze na bio-výrobce.

Nedefinované regionální – rozumí spotřebitelé?

„Region“ či „regionální“ nejsou ani jednoznačně definovanými, ani – na rozdíl od chráněného označení země původu – zákonem upravenými pojmy. Je „region“ míněn jako celek, který spojují geografické či historické faktory, nebo je definován kulturními činiteli, jako např. řeč? Znamená pro spotřebitele slovo „regionální“ vztah k jednomu konkrétnímu „regionu“ nebo pouze a jen prostorovou (a kulturní) blízkost k výrobci?

Jedna studie Německé společnosti pro zemědělství (DLG) udává, že 86% respondentů z řad spotřebitelů o pojmu „regionální“ již slyšelo a téměř všichni si jej spojují s „produkty z regionu“. Avšak polovina respondentů si pod regionalitou představuje širší okolí svého města, zatímco pro druhou polovinu je to jejich spolková republika/province. Některí byli dokonce ochotni připlatit si za potraviny z regionu až 15%, přičemž pro jiné bylo jakékoli zvýšení ceny nepřijatelné.

Regionalita uspokojuje u mnoha spotřebitelů potřebu mít vztah k původu tovaru a moci důvěřovat výrobci a kvalitě výrobku. Mimoto je na zkrácení dovozových vzdáleností často nahlíženo jako na něco prospěšného pro životné prostředí, to ale ve skutečnosti silně závisí na kritériích jako je spotřeba energie během výroby, skladování a převozu, a nakonec i od toho, jaké dopravní prostředky používají a kde nakupují (v centrálním supermarketu či na selském dvoře) samotní zákazníci.

Pro 96 % německých obchodníků má téma „regionalita“ zásadní význam. Supermarkety mají zájem na co nejširší definici regionality, aby nemuseli operovat s malými dodávky a tržby kvůli potenciálně úzce zaměřeným dodavatelům. Momentálně definuje každý supermarket (stejně jako mnozí výrobci) regionalitu tak, jak se to zrovna hodí.

Příklady: pod značkou „Pořádný kus domova“ slevového řetězce *Lidl* se prodávají výrobky z celého Německa a tím pádem nejsou přímo regionální.

Regionální značku, která původ udává přesněji, vede v Německu kupříkladu obchodní řetězec *Feneberg*. Její regionální značka „odsud“ označuje výrobky ze vzdálenosti do 100 km od města Kempten, nezasaahuje přitom ale za rakouskou hranici.

Prodejny, které jsou členy kooperativní potravinové společnosti (Food-Coop) „Spolek spotřebitelů“ v Drážďanech se nechávají zásobovat výrobci či zpracovateli z okruhu 150 km od Drážďan, bez ohledu na státní hranice. Tyto produkty jsou vybaveny adresou výrobce a označeny symbolem regionu.

V srpnu 2012 byl v Německu z iniciativy spolkové ministryně zemědělství založen zastřešující spolek „Okno k regionu e.V.“, který má za úkol podporovat konvenční i ekologické maloobchody. Prostřednictvím jednotného a prověřeného značení původu by Okno k regionu mělo již od začátku roku 2013 nabízet spotřebitelům z pěti modelových regionů věrohodné a transparentní informace pro jejich rozhodování o nákupech.

Jiné země jsou již o krok napřed a mají zavedené nadregionálně závazné směrnice. V Čechách existují regionální značky, které jsou jednotně zastřešené a certifikované. 22 regionů, z nichž jeden sahá až za hranice Slovenska, tam pomocí bodového systému hodnotí regionalitu výrobků. Body se udělují podle míry zpracování, původů surovin a tradičnosti. www.regional-products.eu

Na celém území Litvy zaručuje značka kvality „zelená lžíce“ (www.karotite.lv), že nejméně 75% surovin ve výrobku pochází z jedné a té samé země či regionu. Nesmí jít o geneticky modifikované suroviny a nesmí obsahovat umělá barviva.

Zbývá si jen přát, aby trend jednotných kritérií pojmu „regionalita“ nezůstal omezen na území jednotlivých států. Také se nabízí otázka preferencí spotřebitelů, když přijde na rozhodování pro „bio“ nebo „re-

Bio-Markt in Jelenia Góra

gionální“ či dokonce „bio a regionální“. Zde mají výrobci z bio-odvětví šanci prezentovat svou regionalitu, stejně jako svou bio-kvalitu, a oslovit tak novou skupinu spotřebitelů.

Auťoři: Inka Sachse und Michael Aust, EkoConnect. Překlad z němčiny: Zuzana Hagarová

* * * * *

3. Ekologický chov nosnic

Nejvýznamnějším důvodem, proč se spotřebitelé rozhodují pro potraviny z ekologických hospodářství, je humánnost zacházení se zvířaty. (Ökobarometer 2012) Zároveň však mediální zprávy o nevyhovujících podmínkách v ekologickém chovu nosnic vyvolávají nejistotu, zda je eko-chov skutečně lepší než konvenční chov nosnic. Následující text by měl popsat zásadní rozdíly v nárocích, které předpisy EU na ekologické chovy nosnic kladou. Vnitřní předpisy některých zemědělských spolků jsou mnohdy ještě přísnější.

Na rozdíl od běžného chovu slepic zde existuje horní hranice velikosti hejna – 3000 kusů na jednu halu. Počet zvířat je omezen i v závislosti na rozloze užitné zemědělské plochy - 230 nosnic na jeden hektar. Na každý m² rozlohy haly možno chovat pouze 6 kusů, tak, aby připadalo na každou slepici nejméně 1.600 cm², což je dva krát víc, než v běžném klecovém chovu. Minimálně třetina plochy podlahy haly musí sloužit jako prostor na hrabání, tedy být pevná a pokryta podestýlkou. Hnízda musí skýtat každé nosnici nejméně 120 cm² prostoru a každých 18cm musí být zvířatům k dispozici hřady. V hale musí být vyhrazen dostatečný prostor na trusnou jámu. Zvláštní význam má při ekologickém chovu nosnic výběh. Všechna zvířata k němu musí mít snadný přístup a každý jedinec musí mít k dispozici celkem 4 m². Dále musí být více než polovina plochy výběhu pokryta vegetací. (VO (EG) Nr. 889/2008)

Z těchto předpisů plyne, že halový chov s výběhem je v ekologickém chovu slepic minimálním požadavkem. Tento způsob chovu je často možné realizovat v již existujících budovách. Jako rozšíření tohoto systému je zde možnost zřídit vedle vyhříváné haly další zastřešenou místnost. Tuto „zimní zahradu“ mohou slepice využívat denně, bez ohledu na povětrnostní podmínky. Za pomoci malých přístřešků, stromů či keřů, které nosnice ochrání před dravými ptáky, lze docílit, že zvířata budou využívat celou plochu výběhu, místo aby se zdržovali především v blízkost haly.

Samotné halové chovy lze dále rozdělit na voliérové a podlahové. Hlavní devízou voliérových chovů je využití třetího rozměru. Zvířata mohou využít výše umístěné hřady a různé úrovně voliérových bloků.

Na obrázku: Globogal, Öko-voletage

Výrobci nabízí různé verze zařízení pro voliérové chovy. Při využití vyvýšených voliérových bloků (na obrázku) lze prostor pod voliérou využít na hrabání a slepice se mohou volně pohybovat po hale. K vyměšování dochází v těchto halách většinou nad pásovým dopravníkem na trus, takže v halách nedochází k hromadění trusu.

Podlahové chovy představují jednoduché řešení pro menší haly a stavění. U tohoto způsobu chovu je hala rozdělena na uprostřed umístěnou trusnou jámu přikrytou rošty a latěmi, jež slouží jako hřady, a prostor na hrabání, který i zde musí tvořit nejméně 1/3 plochy haly. Mírně vyvýšená hnízda jsou připevněna ke zdím. U tohoto chovného systému může být i případně řidšího obsazení haly v zimě nezbytné další vytápění.

Další možností ekologického chovu nosnic představují mobilní haly. Jde o haly na kolečkách, které lze jednoduše odtáhnout od jednoho výběhu ke druhému. Takové haly lze pořídit pro chovy různé velikosti, vybaveny jak trusnou jámou, tak i voliérymi. Díky pravidelnému přemísťování lze každé nové hejno držet v hygienických podmínkách a tráva se může zregenerovat nebo ji lze dosázet. Navíc lze díky mobilním halám dosáhnout výhodné pozice ve vztahu k zákazníkům, např. je lze umístit je v blízkosti silnice a vybavit poutači.

Na obrázku: mobilní hala, Iris Weiland e.K.

Zdroje: Oekolandbau.de www.huehnermobil.de, Durchführungsbestimmungen zur VO (EG) Nr. 889/2008 DER KOMMISSION, EGOekoVOAnhang3, [Bioland](http://Bioland.de), www.mobilstall.de, [Naturland](http://Naturland.de), Ökobarometer 2012

Autor: Andrea Mühle, EkoConnect; z němčiny přeložila Zuzana Hagarová

* * * * *

4. Organický obchod, zpracování a trh ve třech pobaltských zemích

Navzdory podobné politické situaci, historii a dalších faktorech, najdeme v sousedních zemích mnoho rozdílů v organické produkci, zpracování a trhu.

Podíl plně přeměněné ekologické půdy na celkové zemědělské půdě je v Litvě 5,2 %, v Lotyšsku 9,2 % a v Estonsku 12,8 % (2010), což v roce 2011 bylo 99 410 ha v Litvě, 130 059 ha v Lotyšsku a 101 906 ha v Estonsku. 2/3 ekologické půdy v Estonsku tvoří pastviny, oproti 40 % v Lotyšsku a pouze 21 % v Litvě. 75 % ekologické půdy v Litvě je orná půda, z níž 90 % se využívá k produkci obilí a luštěnin. Naopak v Lotyšsku a Estonsku se více než 60 % orné půdy využívá jako zelená píče. Rozdíly mezi státy se objevují zejména díky klimatu a rozdílným druhům půd. Dalším faktorem jsou rozdíly v evropských dotacích pro pěstování obilí na orné půdě. Estonští producenti obilí dostávají 119 EUR/ha, lotyšští 109 EUR/ha a litevští 215 EUR/ha.

Estonsko je pár kroků napřed v produkci a zpracování masa (zejména hovězího a jehněčího), v poslední době se rozběhly rovněž mnohé exportní aktivity. Lotyšsko může být pyšné na firmu "Aloja Starkelsen" produkující organický bramborový škrob, a také na vlastní sektor ekologické kosmetiky vedený firmou "Madara Cosmetics". Litva je oproti svým severním sousedům lepší v produkci ekologického obilí a luštěnin (dle různých zdrojů až 35 tis. tun exportu ročně). Existují zde obilné obchodní společnosti, nakupující od farmářů a exportující dále zejména do Skandinávie a Německa. V Estonsku a Lotyšsku podobné aktivity začaly až v posledních letech. Největší farmáři v Pobaltí mají však často přímý kontakt na export, zejména do Německa.

V Estonsku můžeme najít více organických obchodů a produktů, než v sousedních státech, jedním z důvodů je rychlejší rozvoj země v posledních 20 letech. Poptávka po organických produktech a výrobcích v Estonsku v současné době převyšuje nabídku. Estonský podnik „Eesti Mahe“ začal v roce 2003 obchodovat s organickým masem a nyní nabízí plnou škálu estonských organických výrobků v supermarketech „RIMI“, a těší se velkému zájmu zákazníků. Také řetězec supermarketů „Maxima“ v Litvě nabízí velké množství litevských organických výrobků a značek. To je neobvyklé i v porovnání se západními trhy a jejich zbožím. Řetězce RIMI a Maxima také prodávají organické produkty ve svých pobočkách v Lotyšsku. Ve všech třech zemích mají největší podíl na prodeji organických produktů supermarkety (až 50%), avšak důležitou roli hrají i obchody se zdravou výživou farmářské trhy, lékárny a internetové obchody. Průměrné výdaje za nákup organických produktů na osobu jsou něco před dvě eura v Lotyšsku a Litvě a mezi tři až pěti eury v Estonsku (dle dalších průzkumů).

I přesto, že se vyrábí velké množství organických surovin, někdy to činí až 80 % výroby (v případě Estonska a Lotyšska se jedná o mléko, maso, zeleninu a obilí), většina se prodává jako obyčejné produkty nebo jako krmivo pro zvířata. Na druhou stranu se do těchto zemí ze západní Evropy dováží organicky zpracované potraviny za vysoké ceny. Hlavním důvodem je zastaralé zpracování organických výrobků, které zasahuje i ostatní země východní Evropy. Je potřeba investovat velké peníze a spousty času pokud chceme organicky zpracovávat výrobky v souladu s předpisy a s vysokými evropskými standardy hygieny. Pro výrobce tradičních produktů je organická výroba komplikovaná (musí investovat čas a zdroje na oddělení organických a tradičních produktů, musí zajistit pravidelný čistící plán atd.). Většina strojů je vyráběna na produkci velkého množství zboží a musí vždy pracovat na 100 %.

Nations Online Project
www.nationsonline.org

není tolik místních dodavatelů organických surovin, kteří mohou zajistit dlouhodobé dodávky ve velkém množství a v dobré kvalitě, proto se často suroviny musí dovážet z okolních zemí. Organické přísady do jídla (například koření) často nejsou k dostání vůbec, proto se musí v malém množství dovážet za vyšší ceny. Všechny tyto faktory mají za následek navýšení cen výsledného produktu, což není ideální na trhu, kde konkurenceschopnost s dováženými organickými a tradičními výrobky je už tak velmi vysoká. Zákazníci často nechtějí platit více za organické produkty, kvůli výši jejich příjmů. Dalším problémem je nedostatek informací, aby byli schopni poznat rozdíl mezi organickým jídlem, „přírodním“, „zdravým“, či dokonce „jídlem koupeným od farmářů“. Organická výroba je hlavně provozována maloobchody, ale za poslední roky se růst počtu výrobců vyšplhal na 50% za rok. V Litvě se počet výrobců zvýšil na 129, zatímco v Estonsku je to 55 (2011) a v Lotyšsku 70 výrobců (2010).

V těchto pobaltských zemích je několik sektorů organické výroby, které jsou vysoce vyvinuté, jako například čaje či kosmetika, aromatické a léčivé byliny, med, mléčné produkty a šťávy z různých plodů. Nedostatek poptávky na místních trzích vede k sníženému počtu organických výroben a jatek, což vede ke zpomalení rozvoje výroby obilí a masa, které představují sektory s největším potenciálem.

V současné době se dobytek převládá za živa. Jedná se o více jak 10 000 kusů dobytka, převážně mladí býci a jalovice, za rok pro každou zemi. Mladý dobytek je kupován jako tradiční přímo od farmářů, a poté převážen na výkrm do jižní a západní Evropy, v poslední době také do Turecka. Pro většinu farmářů není výhodné pokračovat ve výkrmu, kvůli zvýšeným cenám za krmivo a nedostatek dobrých příležitostí na prodej. Dobrý příklad spravedlivých cen a stabilních dodávek pro export je aukce [Baltic Beef Cattle Auctions](#) v Neretě v Lotyšsku. Aukce se konají jednou měsíčně a na každé aukci se prodává kolem 300 až 400 mladých býků a jalovic (vážících kolem 300-400kg). Polovina z nich je z organického chovu, ale prodávají se za tradiční ceny, bohužel kupci organického dobytka zatím neprojevíli zájem.

Dalším důležitým bodem, který se netýká jenom zemědělství obecně, ale i organického zemědělství, jsou nepatřičně nízké přímé platby od EU pro farmáře z pobaltských zemí a dalších států východní Evropy. Základní platba pro farmáře v pobaltských státech je třikrát až čtyřikrát nižší než v zemích západní Evropy, a proto nemohou farmáři prodávat své výrobky na evropském trhu za konkurenceschopné ceny. To je jeden z hlavních důvodů, proč se mladý dobytek rovnou prodává a nezůstává na výkrmu.

Budoucnost těchto tří zemí se odráží v exportu organických produktů a surovin a v růstu místního trhu. Velké množství opuštěných či neopracovaných farmářských oblastí je perspektivní pro budoucí organickou výrobu. Tento region není výhodný jako trh pro export, jelikož celkový počet obyvatel v těchto pobaltských zemích činí 8 miliónů.

Více informací o organických trzích v pobaltských zemích a 11 státech střední a východní Evropy včetně hlavních výrobců, dovozců, velkoobchodů, maloobchodů a dalších možných obchodních partnerů naleznete na webu: [EkoConnect website](#).

Autoři: Gatis Caics a Inka Sachse, EkoConnect. Z angličtiny přeložila Eva Prokopová.

* * * * *

5. Ekologické obilí z Litvy pro vývoz do severní a západní Evropy

"Scandagra Litva", kterou vlastní dánská DLG a švédské Lantmännen, je v současné době největší ekologický obchodník s obilím v pobaltských státech. Sesterská společnost "Farm Plant Eesti" v Estonsku také začala obchodovat s ekologickým obilím, zatímco "Scandagra Lotyšsko" má v plánu začít s ekologickým prodejem v blízké budoucnosti.

Plně přeměněná oblast ekologického zemědělství asi 70 000 ha v Litvě se používá pro rostlinnou výrobu: obiloviny, luštěniny a směsi obou. Okolo 1 700 zemědělců pracuje pouze pro rostlinnou výrobu. Scandagra v současnosti pracuje s přibližně 120, většina z nich jsou jejich partneři již několik let. Firma exportuje zhruba 10 až 15.000 metrických tun ekologického obilí ročně, což má za následek tržní podíl přibližně jednu třetinu celkových ekologických zrn vývozu z Litvy. Obilí se dosud prodává na vývoz hlavně do skandinávských zemí a Německa. Ekologické obilí dělá asi 10% z celkového vývozu obilí Scandagra. Niže citovaný produktový manažer pan Andrius odpovídá na otázky Gritenas o své společnosti a spolupráce se zemědělci.

EkoConnect (ES): Prosim, řekněte nám více o vaší zkušenosti o dlouhodobé spolupráci s organickým obilím a zemědělci.

A. Gritenas (AG): Spolupráce mezi oběma stranami je možná pouze v případě, pokud je to výhodné pro obě strany. Zemědělci hledají obchodní partnery, kteří jsou finančně silní, kteří jsou spolehliví a nabízejí férové ceny. Obchodníci hledají zemědělce, kteří mohou zajistit vysokou kvalitu obilí, mají možnost skladování a jsou flexibilní (lze dát obilí ve velkém nebo ve velkých pytlích). Zemědělci musí být dobří obchodníci a pochopit, že pokud chtějí získat dobrou cenu, musí mít atraktivní produkt. Pro zajištění vysoké kvality zrna, je důležité zejména sušení a čisticí zařízení. V Litvě není tolik servisního místa, kde by zemědělci mohli sušit a čistit jejich ekologický obilí, a to z důvodu poměrně malé poptávky. Obchodní společnosti s ekologickým obilím mají často své vlastní úložné prostory, ale často se bojí je nechat zemědělcům s malým množstvím obilí, zvláště pokud zemědělci pracují s obilím ve velkém. Kontaminace zrna s pesticidy byla vždy problémem. Vzhledem k tomu, že kvalita a bezpečnost je pro nás nejdůležitější, pracujeme společně s našimi zemědělci a navíc děláme pravidelné testování našeho obilí, aby se zabránilo "neočekávané věci".

EC: Popište řízení celého řetězce počínaje podporou na polích až do dopravy a skladování.

AG: My jako obchodníci s obilím bychom rovněž chtěli být zemědělci poradci. Je hodně nutné změnit myšlení ekologických zemědělců. Litevští zemědělci často neinvestují peníze do půdy a semen ačkoli tam je velký potenciál pro zlepšení sklizně. Příklady ukazují, že pouhou změnou odrůdy

obilí některé farmy dosáhly dvojitě výnosy zrna ve srovnání s jejich průměrem. Je pozitivní, že naše ekologické farmy se zvětšují a to znamená, že je jednodušší pro zemědělce, aby investovali do skladování a zařízení na manipulaci zrna. V dnešní době je těžké podnikat v ekologickém zemědělství bez skladu: zemědělci musí prodat ihned po sklizni za nižší cenu, nebo přepravovat své obilí velké vzdálenosti do skladů ekologických obchodníků. Nebo v horším případě, musí prodávat své ekologické obilí jako konvenční. Starostliví obchodníci podporují koordinaci mezi zemědělci, ale v letech jako je tento, kdy většina obilí z polí přichází s vysokou vlhkostí, i obchodníci jsou bezmocní. To znovu dokazuje, jak je pro zemědělce důležité mít vlastní zařízení na zpracovávání obilí.

EC: V závěru by se dalo říci několik slov o budoucnosti sektoru ekologického obilí?

AG: Na litevském trhu, na jedné straně, je spotřeba ekologických produktů relativně nízká a ceny produktů ekologického zemědělství, s ohledem na úroveň příjmů místních spotřebitelů, jsou příliš vysoké. Na straně druhé, Litva byla vždy vývozcem zemědělských produktů a obilí a my jsme také vyvážející země ekologických komodit. Nicméně hodně záleží na Evropské unii a naší místní politice, protože bez dodatečné podpory, by bylo těžké pro ekologické farmy přežít. V posledních několika letech byly ceny ve střední Evropě a Skandinávii dobře finančně podporovány a cenový rozdíl mezi bio a konvenčními produktem byl docela velký. Protože místní trhy rostou, zájem zemědělců investovat do skladů, know-how a kvality též poroste. V tuto chvíli se prodává mnoho ekologického obilí jako konvenční, ale to by se mělo časem změnit.

Rozhovor provedl Gatis Caics, EkoConnect. Odpovědi od Gritėnas Andrius, "Scandagra Litva".

Z angličtiny přeložila Inés Abela Hofbauerová

* * * * *

6. Tažná zvířata – zastaralé nebo moderní?

Traktory jsou běžně známé jako současné a moderní prostředky pohonu, co se týče požadavků zemědělství. Tažná zvířata se zdají být zastaralá. Je to tak?

V roce 2010, Britský vědec Paul Starkey, napsal zprávu pro Food and Agriculture Organization (FAO), ve které popsal celosvětovou situaci tažných zvířat. Skutečnost, že použití traktorů zvyšuje potřebu po umělých hnojivech a naftě, je důležitý ekonomický aspekt.

Traktory zřídka zvýší finanční zisky farmy, ale jejich pracovní síla vede k menší potřebě lidských zaměstnanců. Proto se naskytují výhody města. V oblastech, kde se tažná zvířata pořád používají (např. východní Evropa), zemědělci přemýšlí o jejich nahrazení traktory. Podle zprávy FAO by mohlo být ekonomicky výhodné zůstat u tažných zvířat.

Německý projekt "Humussphäre" sleduje praktické studie o používání tažných koní od roku 2005. Výsledky ukazují, že tažná zvířata nabízejí nejnovější řešení pro zemědělství budoucnosti.

Vzhledem k výsledkům FAO a kvůli pozitivním závěrům jejich vlastních studií, hledá projekt "Humussphäre" farmy z východní Evropy (bez ohledu na to, jak velké nebo malé jsou), které by chtěli využít ekonomického srovnání koncipovaného mezi traktory a tažná zvířata, na základě jejich individuálních informací.

Klaus Strüber, vedoucí projektu "Humussphäre", vám rád poskytne další informace.

Literatura: Starkey, P. (2010): Livestock for traction: world trends, key issues and policy implications - Food and Agriculture Organization (FAO), 42 pages.

Strüber, K. (2011): Humussphäre, Projektbericht Nr. 7 - Projektarbeit der GLP, 57 pages.

Autor: Klaus Strüber, Německo, farmář a vedoucí projektu "Humussphäre", E-mail info@hof-hollergraben.de, telefon: 0049 4528 764.

Z angličtiny přeložila Andrea Kopečná

* * * * *

7. Ekologické certifikace jsou v rámci Evropy propojené

Od 29. listopadu 2012 jsou dvě platformy "**EASY-CERT**" a "**bioC**" vzájemně propojeny a obsahují podrobné a spolehlivé informace (elektronické osvědčení, štítek certifikace, atd.) z celkového počtu 60 000 certifikovaných farem, zpracování a obchodní společnosti z velké části z evropských zemí i mimo ni.

EASY-CERT a bioC tímto reagují na požadavky Evropské unie a Švýcarska na poskytování elektronických certifikátů, které budou účinné od 1. ledna 2013. S rozšířením se zvýší bezpečnost v mezinárodním systému ekologické certifikace.

Pracoviště certifikace bio.inspecta AG a Austria Bio Garantie pracují již několik let na vývoji platformy EASY-CERT. BioC GmbH přináší jako kontaktní místo v Německu svou desetiletou zkušenost v této oblasti. "Spolupráce mezi bioC a EASY-CERT zvyšují transparentnost a jistotu na evropském trhu," říká Ueli Steiner, generální ředitel bio.inspecta AG a iniciátor EASY-CERT.

Ostatní certifikační místa jsou přizvána, aby integrovala data svých certifikovaných podniků a společností a tím byl dokončen seznam, a přispělo se tak k větší transparentnosti na evropském ekologickém trhu. "Společně jsme položili základy evropského registru," říká Rolf Mäder, generální ředitel společnosti bioC GmbH.

Další informace a kontaktní osoby: Rolf Mäder, generální ředitel „bioC“ GmbH: rolf.maeder@bioC.info, Ueli Steiner, "EASY-CERT", generální ředitel "bio.inspecta AG", info@easy-cert.com.

Zdroj: Tisková zpráva "EASY-CERT" a "bioC", 29. 11. 2012

Překládala z němčiny Michaela Vrazelova

* * * * *

8. Organic Marketing Forum 2013 s konceptem sdílení informací (*networking*) a rozšířenou výstavou

Ve dnech 17. -19. června 2013 se ve Varšavě bude konat Organic Marketing Forum (OMF) – 8. Evropská konference s představením východo-západního obchodu s organickými produkty a sdílení informací. Toto přední setkání středo, a východoevropského organického trhu přiláká velké množství firem zabývajících se organickým prodejem, experty a další klíčové hráče na trhu s organickými produkty.

Organic Marketing Forum (OMF), které je známé mezi všemi evropskými obchodníky s organickými produkty, představí v roce 2013 několik novinek: tržní výstava s organickými a neorganickými výrobky bude rozšířena. Vystavovatelé budou

mít příležitost prodávat své produkty v druhé části výstavy. Kromě výstavy bude u každé kategorie výrobků tzv. Business Networking Tables. Navíc budou mít návštěvníci a vystavovatelé možnost představit sebe a své výrobky na pódiu ve výstavní hale, kde jim budou také k dispozici experti pro bezplatné individuální konzultace. Shromáždění pro rychlé sdílení informací je dalším novým prvkem na OMF, které umožňuje lepší komunikaci mezi účastníky. Další novinkou je speciální školení maloobchodníků s organickými produkty. A v neposlední řadě umožňují nově zavedené ceny, aby se OMF zúčastnilo více návštěvníků a vystavovatelů. Očekává se, že se účastní výrobci, zpracovatelé, obchodníci, maloobchodníci a experti z 30 zemí Evropské unie.

Důležitou součástí této konference bude také simultánní tlumočení z angličtiny, němčiny, polštiny a ruštiny. Naším mottem je heslo: „záleží na tom, potkat ty pravé lidi“, proto se konference v roce 2013 bude zabývat hlavně sdílením kontaktů (*networking*) a vzájemnou kooperací.

Větší spolupráce uvnitř a mezi zeměmi je také jedním z cílů tohoto fóra: „Největší část rostoucího evropského trhu s organickými produkty se nachází na Východě. OMF nabízí možnost, aby se sešli lidé ze západu a východu a vytvořili nová partnerství a spolupráce,“ říká Bernhard Jansen, předseda organizace EkoConnect, hlavního organizátora této konference. „Jsem nadšen z úspěšné spolupráce s firmami [BioFach Nuremberg](#) a [Polska Ekologia](#), kteří nám pomáhají pozvat více firem vyrábějících organické produkty,“ dodává Jansen.

Kromě firmy „BioFach“ a asociace výrobců „Polska Ekologia“, jsou dalšími partnery OMF 2013 také Polské poradenské centrum [CDR](#) a asociace [Organic Retailers Association \(ORA\)](#). Toto fórum je pod záštitou organizace [IFOAM EU Group](#) a polského ministerstva zemědělství ([Polish Ministry of Agriculture and Rural Development](#)).

Více informací a registrační formuláře najdete na webových stránkách: www.organic-marketing-forum.org. K dispozici je sleva za dřívější registraci trvající do 28. února 2013.

Autoři: Gatis Gaics a Bernhard Jansen, EkoConnect. Z angličtiny přeložila Eva Prokopová.

* * * * *

9. Nové knihy týkající se ekologického zemědělství

Nedávno bylo v ruském a také anglickém jazyce publikováno několik knih souvisejících s ekologickým zemědělstvím, což umožňuje přenos důležitých poznatků do zemí východní Evropy.

“Ekologické zemědělství” (v anglickém jazyce “Organic agriculture”, v ruském jazyce «Органическое сельское хозяйство»), 2010, 396 stran

Autoři: Bořivoj Šarapatka, Jiří Urban a kolektiv

Jazyky: ruský a anglický

Obsah: Tato prakticky zaměřená publikace poskytuje informace o rostlinné výrobě, půdě, výživě rostlin a hnojení, pěstování plodin, proti plevelům, trvalých travních porostech, pěstování ovoce a zeleniny, vinohradnictví a vinařství, chovu zvířat. Obsahuje také kapitoly o historii a současném stavu ekologického zemědělství v Evropě, předpisy a vliv na životní prostředí. Kniha je založena na české verzi, kterou napsaly Ministerstvo zemědělství ČR, Ministerstvo životního prostředí ČR a PRO-BIO.

K dostání: všechny informace jsou k nalezení na internetových stránkách nakladatelství BioInstitut: www.bioinstitut.cz v části “Publikace”.

“Ekologické značení” (v ruském jazyce («Экологическая маркировка»), 2012

Autor: Elena Smirnova

Jazyk: ruský

Obsah: Kniha popisuje různé typy ekoznaček – na potraviny, textil, kosmetiku, dřevěné zboží, zelené stavění apod. Obsahuje také ekologické certifikace.

K dostání: knihu si můžete objednat online v nakladatelství "Zelená kniha" na jejich internetových stránkách www.zelenayakniga.ru.

Překlad knihy z německého do ruského jazyka “Plnohodnotná strava” (v německém jazyce “Vollwert-ernährung”, v ruském jazyce «Полноценное питание»)

Autoři: Karl von Koerber / Thomas Männle / Claus Leitzmann, překlad z německého do ruského jazyka Aleksei Ursulenko

Jazyk: ruský

Obsah: Kniha popisuje zásady zdravé výživy a vysvětluje, jak si každý jedinec může udržet dobré zdraví výběrem přírodních potravinových výrobků. Popisuje odpovědnost o volbě vlastní stravy nejen k našemu zdraví, ale také vzhledem k životnímu prostředí.

K dostání: pro další informace kontaktujte autora překladu Alekseie Ursulenko (e-mail ursulenko@mail.ru).

“Vysoká přírodní hodnota zemědělství v Evropě. 35 zemí – zkušenosti a perspektivy” (v anglickém jazyce “High Nature Value Farming in Europe. 35 European countries - experiences and perspectives”), 2012, 500 stran

Autoři: v závislosti na konkrétní zemi jsou různí autoři jednotlivých kapitol. Seznam autorů naleznete [zde](#).

Jazyk: anglický

Obsah: Kniha poskytuje ucelený úvod do vysoce přírodně hodnotného zemědělství a naznačuje, jak lze způsob užívat ve 35 evropských státech, jak je popsáno místními odborníky. Je bohatě ilustrovaná barevnými fotografiemi, mapami a obrázky.

K dostání: Kniha je k dispozici na internetové stránce Evropského fóra na ochranu přírody a pas-
tevectví: efncp.org/publications/books.

Übersetzung vom Deutschen: Michaela, Vráželová

* * * * *

Libil se Vám informační dopis EkoConnectu?

Bude nám potěšením, když ho doporučíte zainteresovaným kolegům a známým.

Pokud jste tento informační dopis obdrželi od třetí osoby a máte zájem ho dostávat osobně od nás, napište nám prosím e-mail. Jako předmět uveďte "Subscribe EkoConnect Infobrief" a zašlete ho na: redaktion@ekoconnect.org. Pokud chcete přispět svým komentářem, kritikou nebo nápady na zlepšení, pošlete je prosím na následující e-mailovou adresu: info@ekoconnect.org.

Pokud si nepřejete tento informační dopis i nadále přijímat, napište nám e-mail, do kterého uveďte jako předmět "Unsubscribe EkoConnect Infobrief".

S přátelským pozdravem

Vaše redakce informačního dopisu

EkoConnect je nezisková organizace se sídlem v Německu, která podporuje výměnu informací, znalostí a zkušeností v oblasti ekologického zemědělství. Tato organizace slouží jako síť pro lidi a organizace, kteří se podílejí na setkání a společném působení v biologickém sektoru v západní a východní Evropě.

Jejím hlavním úkolem

je podpora aktivit pro neustálý rozvoj ekologického zemědělství ve střední a východní Evropě a připojení účastníků, stejně jako podpora dostatku ekologicky vyrobených potravin. Nadále slouží EkoConnect jako centrální informační služba, která podporuje možnosti navazování kontaktů, výměnu zkušeností a další vzdělávání. EkoConnect napomáhá při výstavbě struktur ekologického zemědělství soukromým i veřejným zařízením. EkoConnect je přitom podporován odborným sborem, který mu poskytuje poradenské služby v oblasti strategických otázek.

Členství

Členové EkoConnectu jsou nejen odborníci a organizace z celé Evropy, kteří mají dlouholeté zkušenosti s prosazením ekologických zemědělských struktur, aber také ostatní, kteří se zajímají o učení a podporu biomyšlenek. I Vy nám můžete pomoci. Podpořte naši práci tím, že se stanete "podporujícím" či "řádným členem". Vyplňte prosím přihlašovací formulář na naší internetové stránce: (www.ekoconnect.org). Pokud jste již naším členem, potom se snažte přesvědčit Vaše spolupracovníky, přátele nebo jiné zainteresované skupiny, aby se stali členy EkoConnectu.

wollmerstaedt communications

Green Marketing for a better world. ↗ www.youyou.eu

10. Nadcházející události

Datum	Událost	Místo konání	Téma	Internetová stránka
15.01.2013	“Ökologisch Handeln”	Dolní Slezsko, Polsko	Seminář: Zdraví zvířat pro poradce a zemědělce	www.ekoconnect.org
23.1.2013 – 24.1.2013	BioVak 2013	Zwolle, Nizozemí	Veletrh pro celý řetězec udržitelnosti	www.biovak.nl
13.2.2013 – 16.2.2013	BioFach & Vivanness	Norimberk, SRN	Přední světový veletrh pro ekologické výrobky	www.biofach.de www.vivanness.de
05.03.2013	“Ökologisch Handeln”	Dolní Slezsko, Polsko	Workshop: Podniková ekonomika, prime zhodnocení	www.ekoconnect.org
07.4.2013 – 08.4.2013	Natural and Organic Products Europe 2013	Londýn, Velká Británie	Veletrh přírodních, udržitelných, ekologických a zdravých výrobků na podporu životního stylu	www.naturalproducts.co.uk
14.4.2013	BioWest	Düsseldorf, SRN	Veletrh biovýrobků	www.biowest.info
19.4.2013 – 21.4.2013	Biostyl 2013	Praha, Česká republika	8. veletrh zdravého stravování a zdravého životního stylu	www.biostyl.cz
28.4.2013	BioOst	Berlín, SRN	Národní veletrh biovýrobků	www.bioost.info
16.5.2013 – 19.5.2013	Ecology – Izmir 2013	Izmir, Turecko	Hlavní ekologický veletrh v Turecku.	www.ekolojiizmir.com
23.5.2013 – 25.5.2013	BioFach China	Šanghaj, Čína	Mezinárodní ekologický veletrh a konference. Hlavní veletrh pro asijský trh.	www.biofach-china.com
24.5.2013 – 26.5.2013	EKOGALA 2013	Rzeszów, Polsko	Veletrh pro ekologicky vyrobené potraviny a výrobky.	www.ekogala.eu
8.7.2013 – 10.7.2013	7 th European Organic Congress	Vilnius, Litva	8. července exkurze, 9.-10. července kongres: Hodnocení evropského nařízení jako příležitosti pro udržitelnou SZP	www.organic-congress-ifoameu.org
17.6.2013 – 19.6.2013	Organic Marketing Forum 2013	Varšava, Polsko	Evropská východo-západní ekologická výstava a konference s možností vytváření sítí. Nejdůležitější setkání zástupců daného odvětví ve střední a východní Evropě.	www.organic-marketing-forum.org
27.6.2013 - 30.6.2013	BioFach América Latina / Bio Brazil Fair 2013	São Paulo, Brazílie	Mezinárodní ekologický veletrh a konference	www.biofach-americalatina.com

Übersetzung vom Deutschen: Michaela, Vráželová

* * * * *